

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, E. Klein, Bernat, J. J. J.
Leopold (VII. Erzsh. k. k. k.).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garandată pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 f. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumar la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare,
Teșgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei
luni 6 corone. — Cu exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 9.

Brașov, Sâmbătă 12 (25) Ianuarie.

1902.

Ce ar dori adversarii noștri.

Erăși încep să sbârâie prin colonele foilor ungurești comunicatele „picante“, ce se fabrică în uzina bi-roului de corespondență din Pesta cu privire la noi Români asupriți.

Ce veste poate fi mai plăcută publicului maghiar, ca de pildă aceea, că Românii ar fi hotărâți să înființeze un nou partid, c'un nou program, din care să fiă eliminat tot ce nu poate se plăcă nici-decum șovinștilor dela putere și c'ar mai fi hotărâți să-o rupă definitiv cu direcțiunea politică și națională de până acuma?

Și n'adever foile șoviniste debutază de câte-va zile cu comunicate de acest cuprins, ce le lansază „Politikai Ertesitő“ și alte oficiose și neoficiose, sub titlul „Noul partid național“. Din cele ce le împărtășesc ar resulta. că un astfel de partid s'a format deja și că el, rupându-o definitiv cu politica națională română de până acuma, va pași pe terenul activității. Ca centru al noii plămădeli e indicată Orăștia, unde, cum s'affirmă, s'ar face toate pregătirile pentru apropiata radicală reformare a programului dela 1881.

„Paserea mălaii visază“, va dice orî și cine, care va auzi de aceste dorințe și poște ale celor cu apetitul de nepotolit dela biroul de pressă din Pesta. Și în realitate așa și este.

Totuși nu putem ascunde un fapt, care lasă să apară acele dorințe și poște ale adversarilor cauzei noastre, ca nefiind basate numai în fantasia lor prea viuă și neliniștită.

S'au petrecut și se petrec în adevăr la noi și în sinul nostru lucruri lipsite de rostul cuvenit, cari sunt de natură a nutri iluziuni de acele în tabăra contrară.

Astfel, ne mai vorbind de isprăvile unui candidat la deputăția

din Orăștia, care a desertat din șirurile partidului național român și face politică de capul său, n'avem decât să ne aducem aminte de debutul ciudat al „grupului“ de tineri dela noul diar din Orăștia, ca să înțelegem acesta.

Abia au enunțat tinerii dela amintitul diar că, „ascultând de glasul timpului“ vor stăru în sinul partidului și în „cadru organizațiunei sale“ pentru schimbarea tacticei de pasivitate în activitate, și etă că și sunt priviți și declarați de către gazetarii adversari, ca disidenți în partid, care ar umbla acum să înființeze un „nou partid național“.

Va dice însă or-ice cunoscător al stărilor dela noi: ce pricep acei șovinști, ei firesce se gândesc tot numai la ceea-ce le-ar conveni lor mai bine!

Dér etă, că aceeași foie din Orăștie, în al patrulea număr după vestirea programului său, publică o es-plicare, cum s'ar dice în limbagiu popular, a lui, ce-o face un ore-care „fruntaș între scriitorii români dela noi“ în diarul român din Arad.

Articolul, despre care vorbim, este o „salutare“ către tinerii, cari au înființat noul diar din Cestiune. Autorul ei vorbesce în pilde și pare a fi forte încântat de ceea-ce se pe-trece colo — la Orăștia, „unde s'au adunat ficiorii, ca să pornescă din nou înainte“.

Ii și sfătuesce „să nu privescă îndărăt, ci tot numai înainte“. Le spune, că „singurul program politic nemuritor al nostru este, că poporul românesc vrea să trăiescă viață românească“ — că „viața acesta nu e legată nici de programe, nici de ordinațiuni ministeriale,.... nu-i legată nici de formele doctrinare ale unei organizațiuni teoretice“, și continuă așa:

„Dacă hamurile, la cari ne-am injugat ca să ducem înainte comora vieții noastre românești, guvernul le-a

pironit de stânci ce nu se pot mișca, noi vom scutura hamurile acestea și le vom lăsa lângă stâncile prostiei ungurești. Și vom porni ér înainte!“

Asemnarea e neobișnuită, pôte prea profund cugetată, dér ne lăsa în nedumerirea de a nu sci ce se va alege în cazul de mai sus de „comora vieții noastre românești“, pe care voiam să-o ducem înainte. Căci a merge numai noi înainte și ér înainte, pôte să fiă comod pentru cinstitele noastre individualități, dér încă nu însemneză, că am duce cu noi și comora.

Să vedem, ce le mai spune: „La luptă dér, tineri români! Lăsați-i în voia Domnului pe cei slabi, orî rei orî proști. Ce-ți pasă de potrivnic! Tu luptă și — mergi înainte. Românii tineri pornescă înainte. Că bătrânii vor murmura, vor da din cap și din umeri... Ci voi lăsați-i în voia Domnului...“

Astfel, lăsând pe bătrânii la o parte în plata Domnului și mergând tot înainte fără a privi îndărăt, crede autorul amintit, că tinerii din Cestiune vor „readuce încrederea în mijlocul nostru!“

Și aceste idei diarul tinerilor le declară de „program“, de „dătătoare de direcția“ pentru „gruparea de tineri luptători“, care așteptă a fi „cu entusiasm aplaudată“...

Apoi să se mai mire omul, că adversarii vorbesce de un „nou partid național român!“

Austro-Ungaria și Rusia. „Politische Correspondenz“ află din Petersburg, că cercurile competente rusești susțin ne-continut acordul cu Austro-Ungaria relativ la statu quo din Peninsula Balcanică, deore-ce îl consideră ca cea mai bună garanție a menținerii păcii în statele balcanice. Tote scirile, cari atribuesc puterilor intențiunea de-a pune în discuțiune Cestiunea Orientului sunt lipsite de temei, și

cercurile rusești privesc cu mulțumire or-ice desmînțire, ce se da unor asemenea sciri. — Atitudinea și procederea Franciei după demonstrațiunea navală dela Mitilene, a fost privită cu satisfacțiune la Petersburg, deore-ce ea probază, că și această putere de- asemenea nu are intențiunea de-a redeschide Cestiunea Orientului.

Demisiunea ministrului de finance Pallade. Cetim în „Voința Naț.“ de Joi: În ultimul moment aflăm, cu cea mai mare părere de rău, demisia d-lui ministru de finance G. D. Pallade. Credem a sci, că d. președinte al consiliului Dim. Sturdza va lua portofoliu finanțelor păstrând interimatul răboiului, ér d. ministru de lucrări publice I. I. Brătianu va lua interimatul ministerului de externe. — Mâne va avé loc, probabil, o întrunire a majorității parlamentare.

Comisiunea de imunitate a camerei ungare a ținut alaltăeri ședință, și discutând mai multe casuri de imunitate a decis de-a estrada mai mulți deputați trași în cercetare penală pentru vătămarea de onóre (Colom. Szabo), duel (St. Rakovsky și L. Olay), calumnie (Zoltan Papp). Între aceștia se află și unul dintre noii deputați slovaci, Ioan Valasek, pe care comisiunea a decis a-l estrada, pentru-că este acusat a fi comis delictul *agitațiunei contra naționalității maghiare*. Ne vine a crede, că procesul acesta contra lui Valasek va fi mai mult tras de pör *more solito*. Dér ce are a face, că numitul deputat slovac s'ar fi esprimat vre-odată mai aspru despre Maghiari, cari se scie, că nu prea tratéză cu mănui pe Slovaci, când el în calitate de deputat pôte vorbi în-doit mai aspru, fără de a-și atrage decât cel mult nisce întreruperi séu o chiâmăre la ordine din partea presiidiului? Comisiunea cum a sciut să refuze estradarea deputatului M. Artims, care a comis un delict contra dreptului electoral, putea să-o facă și față cu deputatul Valasek. Acesta însă are nenorocirea de-a fi Slovac și ca

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Frederic-cel-mare și curtea lui.

— Fine. —

Cronica scandalosă la curtea lui Frederic cel mare era alimentată din belșug prin relațiile de amor, ce le avea prințesa Amalia cu locotenentul de Trenck. Prințesa cunoscu pe acest adjutant al fratelui său cu ocaziunea unei serbări, ce s'a dat din incidentul logodnei surorii sale Ulrike și la care adjutantul Trenck fu eroul serei, fiind-că în imbulzela cea mare i-s'au tăiat ciucurii dela eșarpa de oficer, ér regele l'a luat în fața societății adunate în ris din pricina acesta.

Prințesa Amalia se simția neîndreptătită, fiind-că planul original era, ca ea să se mărite după regele Svediei și căuta să se despăgubescă prin amorul cu locotenentul de Trenck, de aceea se apropiă după masă de frumosul ofițer și-i spuse încet: „Mâne să vii la mine și eu te voi despăgubi pentru eșarpă“. Așa s'a început

cunoscința, care mai târziu deveni o relație din cele mai intime.

Regele scia despre vizitele secrete, ce le făcea adjutantul la prințesa, dér nu putea să ia măsuri publice în potriua lui. Cu toate acestea, pentru a-și arăta dis-plăcerea, de câte-orî numai i-se dădea ocaziune, îi dicta pedepse de arest. Se înțelege sub alte pretexte. Ér când toate acestea n'au folosit, Frederic îl arestă sub pretextul, că a vindut Austriei planurile fortificațiilor prusiene. Locotenentul de Trenck reuși însă să fugă din fortăreța Glatz, unde fusese închis. El sări într'un șanț de o adâncime de 80 picioare, omori pe cei ce-l urmăreau și scăpă. În Danzig însă fu din nou arestat și dus în citadela din Magdeburg, unde a stat închis timp de șase ani într-o celulă suterană. Prințesa Amalia n'a putut să facă alt-ceva pentru seladonul său, decât să-i plângă nenorocirea. Ea suferi de fel de fel de bóle, și în câți-va ani își perdú toate grațiile: vocea ei se stinse, frumoșii ei ochi eșiseră din orbite și era cât pe ce să orbescă. Brațele și mâinile ei erau apröpe paralizate și prințesa, odinöră atât de vo-

luptuosă, oferia acum o figură vrednică de plâns. Cu toate acestea ea nu se gândia la alt-ceva, decât la salvarea amantului său și în cele din urmă totuși reuși prin intervenția Mariei Teresiei.

Este interesant cum a obținut prințesa acesta intervenție. În burgul din Viena se afla un servitor, care făcea în fiecare dimineață focul în cabinetul de durmit al împărătesei, cu care ocaziune acesta obișnuia a schimba cu el câteva vorbe. Acestuia i-a oferit prințesa printr'un mijlocitor suma de 10.000 galbeni, decât va reuși să facă pe împărătesă să intervină în favorul lui Trenck. În adevăr împărătesă a intervenit, ér Frederic după pacea din Hubertusburg n'a putut refusa prima rugare a împărătesei și a pus pe locotenentul în libertate, după ce întâiü a jurat, că nu va mai călca pe teritor prusian și că va păstra vecinică tăcere. După o adevărată odisee, Trenck se stabilii în fine în Paris și în revoluția cea mare își sfârși viața pe eșafod.

Mai puțin tragic fu un alt roman de amor, care pe acele vremuri a produs multă senzație la curtea lui Frederic cel

mare. Fiul marelui cancelar Cojecci' se amoresă de frumoșa Barberini, care era angajată cu lăfă de 12.000 taleri ca primă baletistă la opera din Berlin și se bucura nu numai de favorul regelui, dér și de adorația unui număr însemnat de cavaleri

Tinérul Cojecci era din cale afară gelos și când într'o séră i-se părü, că Barberina aruncă priviri prea galeșe unui rival, ce stătea imediat lângă scenă, îl cuprinse o furie atât de mare, încât sări asupra rivalului, îl ridică în sus cu o putere uriașă și-l aruncă pe scenă la picioarele signorinei. Regele, care era de față la acest scandal, la rugarea bătrânului Cojecci îl trimise pe tinér pe șese luni în fortăreța din Glogau. Când s'a întors de acolo se însură cu baletista. Căsătoria a fost timp îndelungat fericită și abia după patru-șeci de ani s'au ivit între ei neînțelegeri și au divorțat.

Abstrăgând dela micile incidente, ca cele de mai sus, în general viața dela curte era de tot monotönă. Modul de viață a regelui era exact regulată și numai la serbări mari séu la reviste de trupe se făceau abateri dela ordinea zilei. El se scula

atare a nu fi nici măcar mameluc guvernamental.

In dieta ungară i s'a făcut erii o vațiuni ministrului președinte, Szell, care după operațiunea, ce i s'a făcut în Viena, s'a prezentat pentru prima dată în parlament. Dieta a intrat erii în desbaterea specială a proiectului de lege referitor la cassierile comitatense. A luat cuvântul deputatul Babo Miklos și Bizony Akos. Acest din urmă a luat în apărare pe funcționarii comitatensi contra învinuirilor, ce li se aduse de către ministrul-președinte. Ministrul Szell răspunde lui Bizony. S'au votat mai mulți paragrafi ai proiectului.

Coalițiune austriacă. „Grazer Volksblatt“ primesce din cercurile politice din Viena informațiunea, că e în ajun a se forma o nouă coalițiune parlamentară, care se va alcătui din partidele populare. Se crede prin urmare, că situațiunea politică ameliorându-se, pactul cu Ungaria și convențiile vamale și comerciale vor fi votate.

Pentru Secui. Camerarul c. și r. și membru în casa magnaților Sombory Lajos publică într-o foie din Pesta un articol, în care își espune părerea privitoare la „acțiunea de salvare a Secuilor.“ După părerea lui un singur mod de ajutorare există: înființarea unei bănci, care cu 3—4% să convertescă împrumuturile ipotecare și alte feluri de împrumuturi, prin ceea-ce „Secuii ar scăpa din ghiarele băncilor de păstrare.“ Dacă în chipul acesta nu se va putea garanta Secuilor un isvor de credit ieftin, atunci *zadarnic e totul.* Tota nădejdea lui Sombory este la guvern. Guvernul se vie și se face totul, el se dea bani și el se ia inițiativa, fiindcă Secuii n'au omenii însufleții, cari ar pute să realizeze astfel de lucruri.

Moștenitorul de tron despre limba germană. După „Breslauer general Anzeiger“ arhiducele moștenitor de tron Francisc Ferdinand ar fi declarat ministrului-președinte Koerber, cu ocaziunea viziței de anul nou, următoarele:

— „Dacă e lucru firesc, că nu-i permis a suprima nisuițele singuraticelor naționalități în dezvoltarea lor, atunci toate naționalitățile trebuie să recunoască statului dreptul, ca în interesul unității administrației, guvernul statului să folosească o limbă de serviciu. Mai important decât acesta este, ca *armata* să recunoască o singură limbă de serviciu și de comandă. Fiindcă limba germană este unica limbă pricepută în întreaga monarhie austro-ungară, e necesar, ca *limba aceasta să rămână a armatei.*“

În fine arhiducele se fi mai declarat, că nutrește cele mai vii simpatii pentru Germani și că aprobă nisuițele lor spre recunoșterea limbei germane ca limbă de stat, sprijinindu-i după putință în nisuița acesta.

Interpelarea asupra comasărilor.

Am amintit în numărul de erii despre interpelarea, ce a făcut-o deputatul Sebess în ziua de 21 Ianuarie din incidentul vârsării de sânge din Idieci. Acuma dăm în traducere motivarea acelei interpelări:

Oratorul relevând întâmplarea tristă din numita comună, continuă: „Acest cas aruncă lumina cea mai tristă asupra procedurii introduse în Transilvania la comasațiunii. Casul acesta aruncă o lumină, căci acest lucru a fost până acum așperit de întunec în fața opiniei publice, și doresc ca onor. dietă să privească un moment la aceste misterii.“

Comuna Idieciul de jos este locuită exclusiv de Sași, ér Sașii sunt, după-cum este știut și după-cum o dovedește istoria. Omenii pacinici, circumspecți, la cari nici măcar o păruială mai de sémă nu se prea întâmplă. Ei sunt pădătorii ordinei, nu se răvrătesc contra legii și au un fel de precauțiune fricosă față cu armele și gendarmii. Faptul, că s'a întâmplat un asemenea cas într-o asemenea comună, îi mărește foarte mult importanța.

Despre procedura la comasațiunii tratăză articolul 24 de lege din 1892 și o circulară a ministrului de justiție dela 1893 Nr. 356. Legea acesta însă este rea și ori cine o cunoște scie, că nu pôte să producă, decât ruina clasei de proprietari (Așa este! în stanga extremă). Aplicarea comasațiunii se face cu nedreptate mai ales în ce privesc pe micii proprietari și se favorizează marii proprietari în detrimentul celor mici, în favorul cărora se dice, că se fac comasările.

Cea mai mare nedreptate la comasațiunii o face *erariul reg. ung.* (S'auđim!). Erariul primesce din lucrările de comasațiune anumite părți pe sémă sa pentru scopuri catastrale. Prin acesta erariul primesce un așa rol supraveghietor asupra sa, care contribuie foarte mult la amânarea procedurii de comasațiune câte pe cinci, șese, șapte ani. Adevărat, că statul contribuie cu 20% la salariile inginerilor, dér acestea nu fac decât 10% a tuturor cheltuelilor, ér în schimb erariul vine în posesiunea unui operat, care l'ar fi costat de 5—6 ori mai mult și cheltuelile acestea se pun în spatele sërmanilor mici proprietari. Cred așa-dér, că acesta este o plângere justă.

Procedura inginerilor încă nu este corectă.

Se întâmplă foarte des și s'a întâmplat — eu singur cunosc asemenea casuri — că după-ce s'a executat într-o comună comasațiunea și bietul mic proprietar a purtat cheltuelile și greutățile, când și-a căpătat partea ce i-se cuvine, a căpătat un loc tot pe locul său cel vechi, cu deosebirea, că după comasațiune era numai jumătate ca mai înainte și pe deasupra a purtat și cheltuelile. (Deputatul Makkai: Și s'a întâmplat, că omenii, cari înainte de comasațiune n'aveau nici o proprietate, după comasațiune erau trecuți în cărțile fonduare ca proprietari). Acesta s'a întâmplat, mă rog, și pot servi cu date.

Să binevoiescă deci d-l ministru al agriculturii a lua măsurii, ca această stare de lucruri să înceteze în cele din urmă. Noi auzim țilnic, că micii proprietari se ruinează. Trebuie deci să le sărím în ajutor. Să intrăm odată în viața practică, să facem o încercare. Eu nu mă sfiesc a constata, că ruina clasei de micii proprietari în Transilvania se pôte atribui numai greșelilor comasațiunilor.“

Interpelarea lui Sebess a fost formulată astfel:

1) „Are d-l ministru cunoscință, că cu ocazia comasării în comuna Idieciul de jos, populația a fost agresivă față cu comisiunea oficială, în urma căreia gendarmii au făcut us de armele lor?“

2) Are de gând d-l ministru printr'un proiect de urgență a regula, respective a modifica legea și procedura comasațiunilor?“

Ministrul Darányi a răspuns, că modificarea legii de comasațiune se studiază tocmai și e de părere, că procedura la comasațiune să se facă mai iute și cu mai puține cheltueli.

Casuri analoge cu cel dela Idieci s'au întâmplat și prin comune locuite de Români. Reamintim numai cazul dela Mehadica, unde s'a vârsat mult sânge românesc. Noi n'am avut însă șansele Sașilor de a se fi interplat în dietă pentru susținerea dreptății noastre.

SCRIRILE DILEI.

11 (24) Ianuarie.

Renunțarea arhiducesei Elisabeta. Alaltă-erri la amiași s'a făcut renunțarea solemnă a arhiducesei *Elisabeta Maria* din incidentul logodirei ei cu prințul Otto de *Windischgraetz*. Actul solemn s'a petrecut în prezența Majestății Sale monarhului, a arhiducilor majoreni, a cardinalului Gruscha, a miniștrilor comuni și a miniștrilor ungarî Fejérvary, Wlassics, Plosz, Hegedüs și ministrul croat Ervin Ceh. Monarhul a adresat asistenților o alocuțiune și i-a învitat să fie martori la actul solemn. După acesta ministrul de externe *Goluchowski* a cetit documentul

de renunțare, ér cardinalul Gruscha a întins arhiducesei evanghelia. Arhiducesa a pus două degete dela mâna dréptă pe evanghelia, a cetit formula jurământului și a depus jurământul. Ea a iscălit apoi documentul de renunțare, consilierul de curte Schultes a imprimat pecetea arhiducesei pe document, ceea-ce a făcut și martorul mirelui, prințul Alfred de Windischgraetz.

Cununia arhiducesei Elisabeta, fiica repausatului arhiduce Rudolf cu principele Windischgrätz Otto a avut loc erri, în 23 Ianuarie, în capela dela Hofburg. La actul cununii au asistat Majestatea Sa, împreună cu toți arhiducii și arhiducesele și cu arhiducesa Ștefania, măritată contesa Lónyay. Cununia a sêvîrșit'o episcopul Mayer. După cununie Majestatea Sa a primit pe tînăra păreche în audiență.

Mandatul din Deși. Se scie, că hotărîrea Curiei cu invalidarea mandatului dela Deși a fost comunicată dietei, care a trecut hotărîrea unei comisii, cu scop de a cerceta în sensul legii, dacă nu trebuie să se suspendeze dreptul electoral al cercului Deși pe motiv, că la alegerea trecută s'au făcut influințări și ademeniri cu beuturi și mîncări? Comisiunea s'a pronunțat erri în sensul, că nu crede necesară suspendarea.

Regele Italiei și Țarul. Din Petersburg se telegrafiază, că din incidentul recepțiunii de anul nou st. v. la palat, Țarul a convorbit lung timp cu ambasadorii frances și italian. Celui din urmă i-a đis: „Am primit o telegramă foarte căldurosă dela *amicul meu* Victor Emanuel III. Sper, că deja anul acesta *voii pute să salut în Petersburg pe Regele Italiei.*“

Logodna moștenitorului de tron rusesc. După „Agence Nationale“ din Paris, marele duce *Mihail*, presumpțivul moștenitor de tron rusesc, se va logodi cât mai curînd cu prințesa *Xenia* de Muntenegru, fiica principelui Nichita.

Regina Margareta la Ierusalim. „Le Journal“ din Paris pretinde a scie, că vêduva regină Margareta va visita în privara anului curent Sfântul mormînt din Ierusalim. La reîntôrcere va trece și prin Bucuresci, unde va face o vizită curții regale române; apoi prin Ungaria și Austria va merge în Muntenegru.

Muncitori premiați. Ministrul agriculturii a dat ca premii câte 50 corone și câte o diplomă de recunoștință lui *Stempler* Martin servitor din Bod și *Bartolomeu* Cothiug muncitor agricol în Christian pentru credința dovedită față cu stăpânii în timpul serviciului lor de mai mulți ani. Diplomele și premiile au fost distribuite alaltă-erri în mod solemn de către vice-

la ôrele 4 dimineța, ceea-ce îi venia la început cam greu. În primele zile, când veni servitorul să-l deștepte, se întôrse pur și simplu pe cealaltă parte și dormi mai departe. Numai după-ce servitorul începuse să-i pună pe obraz un ștergar muiat în apă,—după cum îi ordonase stăpânul său,—se deprinse Frederic la sculatul de dimineța.

După-ce se scula, cetia scrisorile so-site, le asorta după felul, cum avea de gând să le resolve, să le aprobe, să le refuze, ori să le trimită unuia dintre miniștri. La ôrele 8 venia primul secretar de cabinet, căruia Frederic îi comunica răspunsurile, cari apoi s'era trebuiau prezentate pentru a fi semnate. Până atunci cei patru secretari de cabinet nici la dejun nu puteau merge.

Pe la ôrele 9 venia primul adjutant, cu care Frederic rezolva afacerile militare. Timpul între 10 și 12 era consacrat exercițiile militare, lucrărilor literare, muzice și corespondenței private. Precis la ôrele 12 regele dejuna cu ôșpeții săi, recrutați din bărbați ai științei și literaturii, generali și omenii curții. La desert venia șeful bucătăriei, căruia regele îi

scriea lista bucatelor pentru a doua zi. Avea doi-spre-șapte bucătări, dintre cari fie-care avea specialitatea sa de mîncări. Conducerea era în mâinile a doi șefi de bucătărie francesi, cari erau plătiți după blide, și anume la început li-se plătea 1 taler pentru blid, mai târziu 20, apoi 16 și în cele din urmă 15 groșițe. Lemne, unt și vînat se aduceau gratis dela domeniile regesci.

După prânđ regele lucra cu secretarul privat. La ôrele 6 începea concertul, la care regele cânta din flaut. Dacă nu era concert, regele mergea la plimbare. S'era îi plăcea regelui să petrecă cu ôșpeții săi, ér la ôrele 10 se retrăgea. După-ce îmbêtrâni, se întempla adesea-ori, că regele adormia la masă. La asemenea ocaziuni ôșpeții rămăneau nemișcați pe scaunele lor, până-ce se deștepta érași regele. Când era în Berlin, mergea de obicei la teatru. El ședea în dosul orchestrei. Adesea se scula și urmăria cu cea mai mare atențiune jocul de pe scenă.

Lui Frederic îi plăcea foarte mult și lectura. El avea cinci biblioteci, compuse din aceleași cărți, în Potsdam, Sanssouci, Berlin, Charlottenburg și Breslau, și când

mergea dintr'un oraș în altul n'avea, decât să noteze, unde s'a oprit, ca să-și pôtă continua lectura după sosire. Operele lui Homer, Plato, Demosthene, Herodot, Thukydide, Diodor de Sicilia, Plutarch, Virgil, Sallust, Cesar, Livius, Tacitus și Seneca, pe cari le înțelegea în traducere, apoi operele lui Corneille, Racine, Molière, Bossuet, Montesquieu etc. le lua una după alta în ordine, cum erau așezate în bibliotecă. Scriea și el singur lucrări literare. Thiébault a cetit la Academie lucrările regelui: „Iubirea de sine, considerată ca basă a moralei“, „Despre limba și literatura germană“, „Despre Voltaire“, „Despre folosul artelor și științelor în stat“. A mai scris o predică și nisce poezii, cari au umplut două tomuri marl.

Afară de cărțile și lucrările lui n'avea decât două pasiuni: îi plăcea foarte mult a prisa tabac și era amator de câni. Dintre cele cinci-spre-șapte sute de tabatiere, ce le poseda, totdeuna avea 5—6 parte prin buzunare, parte pe masă. De-așemenea ogarii lui erau vecinici în odaie și făceau fel de fel de pozne. „Câni mei“ — dicea Frederic — imi rod fotelele, dér ce este de făcut? Dacă fac socotela, mi-se

pare, că o marchisă de Pompadour m'ar costa mult mai mult și totuși nu mi-ar fi așa de credincioasă.“

Cânelui favorit, „Biche“, când a perit, i-a ridicat în Sanssouci un monument de marmoră și când medicul lui de casă a refuzat într'o s'era se vie în castel la un câne bolnav, pe motiv, că el nu e „doctor de câni“, fii imediat congediat.

Când mergea Frederic în călătorii, ducea cu sine și câni într'o trăsură cu șese cai. Dinainte ședeau animalele, ér din dos lacheul, care era obligat a-se adresa cânilor per „D-ta“. — Regele șera un așa mare amic al animalelor, încât nici vînatorea nu-i plăcea de loc. Moștenitorul de tron trebuia să tînă în secret măsurile ce le lua, când se ducea și el odată dedouă ori pe an la vînat. „Măcelarul — dice regele — ucide animalele nu pentru plăcerea sa, ci pentru a împlini un serviciu în societatea omenescă, vînatul însă ucide numai din plăcere, și acesta este un lucru rușinos. Vînatul stă așa-dér în ordine socială în urma măcelarului.“

Cursul a bursei din Viena		Renta de hârtie austr.	
Din 23 Ianuarie n. 1902.			
Renta ung. de aur 4%	119.70	Renta de aur austr.	120.50
Renta de corone ung. 4%	96.—	Losuri din 1850.	146.—
Impr. câil. fer. ung. în aur 4 1/2%	122.30	Acții de-ale Băncii austro-ungară.	16 10
Impr. câil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	101.25	Acții de-ale Băncii ung. de credit	673.—
Oblig. câil. fer. ung. de ost I. emis.	120.40	Acții de-ale Băncii austr. de credit	652.—
Bonuri rurale ungare 4%	94.90	Napoleoniori.	19.02
Bonuri rurale croate-slavone	93.75	Mărci imperiale germane	117.17 1/2
Impr. ung. cu premii	182.25	London vista	239.2 1/2
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	152.35	Paris vista	95.25
Renta de argint austr.	100.65	Rente de corone austr. 4%	97.50
		Nota italiene	93.15

Publicațiune.

Imobilele aparținătoare moștenirii după Dr. Ferdinand Otroban ce sunt specificate mai jos în mod amănunțit, se vor vinde în 15 Februarie 1902 în cancelaria notarului public reg. Karl Schnell (Brașov, Strada Vămii Nr. 17—15) prin licitațiune publică, ce se va ține acolo de bunăvoie, începând dela orele 9 dimineața.

Imobilele se vor vinde și sub prețului fixat. Moștenitorii însă își rezervă dreptul de a primi seu refusa ofertul făcut.

Ofertele se pot trimite și inseris până la orele 9 a. m. din ziua licitației la notarul reg., care ține licitația, și acestea se vor deschide după terminarea licitației verbale.

Condițiunile amănunțite de licitare se pot vedea și ceti în cancelaria notarului reg. Karl Schnell.

- Casă de piatră indusă în cartea funduară din Brașov Nr. 2660, A + 5372 nrii top. și situată în Brașov, str. Spitalului nr. 32 nou (430 vechi) 13,000
 - Casă de piatră și grădină indusă în cartea funduară din Brașov nr. 2660 A + 6193, 6194/1, nrii top. și situată în suburbiul Blumena, str. Măestrilor, nr. 19 nou (33 vechi) 18,000
 - Casă de piatră, indusă în cartea funduară din Brașov nr. 2660 A + 5498/1 și 5498/2, nr. top., situată în str. Sțelaj Ioan nr. 17 nou, (638 vechi) 40,000
 - Casă de lemn, indusă în cartea funduară din Brașov nr. 2660 A + 3343, 3349, nrii top., situată în suburbiul Scheiu, Podul Crețului, nr. 107 nou (676 vechi) 2000
 - Villa din Brașov, indusă în cartea funduară din Brașov, nr. 10,961 A + 25,404/12 nr. top., situată imediat la graniță 16,000
 - Casa cu șese apartamente de locuit, cu o mare grădină de pome, odăile folosite pentru locuință de vară, dimpreună cu mobilierul, indusă în cartea funduară din Bacifalu (Săcelele) nr. 598 A + 1659/1, 1659/2, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665 nrii top., situată în acea comună, nr. casei 446 20,000
 - Casa cu patru locuințe și grădină, indusă în cartea funduară din Bacifalu nr. 593 A + 1358, 1359/2, 1360/2, 1361/2, 1362/2, 1363/2, 1364/2, 1611 nrii top., nr. casei 445 10,000
 - Așa numita „Villa Zona” din Elepatak cu întreg aranjamentul, cu mobilele din ea, cu partea de drept la băi, la apa minerală, indusă în cartea funduară din Elepatak nr. 3118 A + 1535, 1546/1, 1546/2, 1546/3, 1547, 2744 nr. top. cu măierishte 14,000
 - Casele induse în cartea funduară din Brașov, Nr 2660 A + 5434 nr. top., și situate Strada Porții nr. 16 și cel vechi nr. 488, și cea sub A + 5420 nr. top. din strada Spitalului nr. 11 nou și 475 vechi, amândouă casele la olaltă (tostu Hotel Baroș) 130,000
 - Prima fabrică ung. de petrol indusă în cartea funduară din Brașov nr. 9852 A + 24801/1, 24801/2, 24801/3, 24801/4, 24801/5, 24801/6, 24801/7, 24801/8, cu edificiile ce se află: fabrică de petrol, cu licența de import de țitei, 2 cazane de transportat țitei (materialul brut se vinde după prețul cumpărării, 6r marfa gata după prețul pieței) 160,000
 - Un loc de arat indus în cartea funduară din Bacifalu nr. 598 A + 1267 nr. top., situat în așa numită Kőzép-kövecs 200
 - Locurile de arat din cartea funduară Bacifalu nr. 598 A + 1567, 1568, 1569, 1571 nrii top., pe hotarul Timișului 800
 - Locul de arat indus în cartea funduară Bacifalu sub nr. 598 A + 1580 nr. top., pe hotarul Timișului 100
 - Imobilele induse în cartea funduară din Bardocz 79, 652, 152 și din Füle 374, 256, 371 și 372 și anume: Int avilanu din Bardocz cu 2 locuințe (Curia) grădină cu pomi și sămănătură, mără de măcinat cu 2 petri, locuri îngrădite 108 jugere de sămănat, proprietate comasată cu locuințe, 10 jugere fenate, 45 jugere pădure (partea numită tilalmas és rvaszlik düllö. In Füle, Stabilimentul vechi, Usină de fer cu toate acareturile, țidirile, sesiuni, 240 jugere pădure pe hotarul Dobrota și 474 jugere pădure de fag pe hotarul Csik-Szent-Simon. Tote la olaltă 64,000
 - Locul de țidire indus în cartea funduară din Apacza nr. 1011 A + 1601/2, 1602/2, 1603/2 800
- Vadiu de 10% din prețul imobilelor este a se depune în bani gata seu în hârtii de valoare, 6r la oferte inseris este a se alătura și vadiul.
- Brașov, 16 Ianuarie 1902.

Moștenitorii răposatului
Dr. Ferdinand Otroban.

„Călimdarul Plugarului” pe anul comun 1902.

A apărut și se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu (Brașov) „Călimdarul Plugarului” pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călimdar, care se estinde pe 9 cöle de tipar format 8° mare cuprinde: In partea calendaristică: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sărbătorile și alte țile schimbătoare; calculul sărbătorilor mai mari; Porturile etc. Urmază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor și postelor; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrelor; Tergurile din Ardeal, Bănat și Țera ungu-răscă în ordine alfabetică și apoi după luna și țidi; Turgurile din Bucovina; Măsurile metrice etc.

In partea literară se găsesc bucăți alese de cetit: „Cetatea dela Fântănele”; (Moțul: Teofil Frâncu); „O scrisöre dela Muselim Selo” (poesie de G. Coșbuc); „Frumösa Irina” (baladă de St. O. Iosif);

„Raze de primăvară” (poesie de Z. Bărsan-Veturio); „Grăuntele de grâu” (de contele Lew Tolstoi); „Bătrânul clopotar” (Idilă de primăvară, de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia” (Proverbe de Marion); „Două hiene” (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Găsecele Ovreului” (anecdota, de Cărăbuș).

Partea economică: „O ramură de producțiune și avuția națională”; „Faceți pânză în casă” (ambele de Dr. G. Maior); „Economia”: „Ternatul vitelor”. — Urmază diferite povețe; lectură distractivă, glume etc.

Călimdarul are în frunte portretul lui George Lazar, cu biografia, (în partea literară.)

Un exemplar „Călimdarul Plugarului” costă 25 cr. (50 bani), plus 5 bani porto postal. Văndătorilor se dă rabat cuvenit.

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Ianuarie n. 1902.

Bancnota rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.98
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.84
Napoleoniori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
(10bani) Cump.	11.34	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbocose la stomach și pânțee, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemoroideilor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coröne 2.— Falsificatiunile se vor urmări pe cale judecătörescä.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este förte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat) alina durörile de soldină și reumatism și a altor urz mari de răceală. Prețul unei sticli originale plumbate, Coröne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodu cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor.—40 Cinci bucăți Coröne 1.80. Pie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principială prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și P. Furnisor al corpii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciä se efectuează glnio prin rambursă postală.

La depozite se se cerä anumit preparatele provădute cu iscolitură și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nul farmacist Ferd. Iskelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepeșii, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.”

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei luni	6 cor.	Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	12 „	Pe șese luni	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șese luni	2 „	Pe șese luni	4 „
Pe trei luni	1 „	Pe trei luni	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
— mandate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.”